

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ Ε' ΚΑΙ ΣΤ' (ΧΡ. ΤΣΟΛΑΚΗ)

ΡΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ είναι	Παροντικοί (τώρα)	Παρελθοντικοί (πριν)	Μελλοντικοί (έπειτα)
Μ Ο Ν Ο Λ Ε Κ Τ Ι Κ Ο Ι			
Εξακο- λουθη- τικοί	Ενεστώτας (δένω)	Παρατατικός (έδενα)	Εξακολουθητι- κός μέλλοντας (θα δένω)
στιγμι- αίοι		Αόριστος (έδεσα)	Στιγμιαίος μέλλοντας (θα δέσω)
Π	Ε	Ρ	Α
συντε- λεσμέ- νοι	Παρακείμε- νος (έχω δέσει)	Υπερσυντέ- λικος (είχα δέσει)	Συντελεσμένος μέλλοντας (θα έχω δέσει)

* Ασκηση ορθογραφίας

Θ Τα ρήματα τελειώνουν

σε ↓						
1. -ω, -ώ	δένω	αγαπώ				
2. -εις, -ει	δένεις	δένει				
3. -είς, -εί	θεωρείς	θεωρεί				
4. -μαι	δένομαι	αγαπιέμαι	όταν παίρνουν μπροστά	το { εγώ (δένομαι) εσύ (δένεσαι) αυτός (δένεται)}		
5. -σαι	δένεσαι	αγαπιέσαι				
6. -ται	δένεται	αγαπιέται				
7. -με	δένονμε	αγαπούμε	όταν παίρνουν μπροστά	το { εμείς (δένονμε) εσείς (δένετε)}		
8. -τε	δένετε	αγαπάτε				
9. -νται	δένονται	αγαπιούνται				

ΟΙ ΣΥΖΥΓΙΕΣ

α'

β'

Πρώτη συζυγία		Δεύτερη συζυγία	
Ενεστώτας	Παρατατικός	Ενεστώτας	Παρατατικός
δένω δένομαι	έδενα δενόμουν	αγαπώ αγαπιέμαι	αγαπούσα αγαπιόμουν
δένεις δένεσαι	έδενες δενόσουν	αγαπάς αγαπιέσαι	αγαπούσες αγαπιόσουν
κτλ. κτλ.	κτλ. κτλ.	κτλ. κτλ.	κτλ. κτλ.

Το ρήμα **δένω** (στήλη α') τονίζεται στην παραλήγουσα. Το ρήμα **αγαπώ** (στήλη β') τονίζεται στη λήγουσα. Το ρήμα **δένω** κλίνεται στον ενεστώτα και στον παρατατικό διαφορετικά από το ρήμα **αγαπώ**. Το ίδιο γίνεται και με τα άλλα ρήματα: όσα τονίζονται στην παραλήγουσα κλίνονται στον ενεστώτα και στον παρατατικό διαφορετικά από εκείνα που τονίζονται στη λήγουσα. Έτσι τα ρήματα, ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο κλίνονται στον ενεστώτα και τον παρατατικό, χωρίζονται σε δυο ομάδες που λέγονται **συζυγίες**.

- Στην πρώτη συζυγία ανήκουν τα ρήματα που τελειώνουν:
 - σε **-ω** άτονο στην οριστική του ενεργητικού ενεστώτα: **δένω** και
 - σε **-ομαι** στην οριστική του παθητικού ενεστώτα: **δένομαι**.
- Στη δεύτερη συζυγία ανήκουν τα ρήματα που τελειώνουν:
 - σε **-ω** με περισπωμένη στην οριστική του ενεργητικού ενεστώτα: **αγαπώ** και
 - σε **-ιέμαι** ή **-ουμαι** στην οριστική του παθητικού ενεστώτα: **αγαπιέμαι**, **θυμούμαι**.

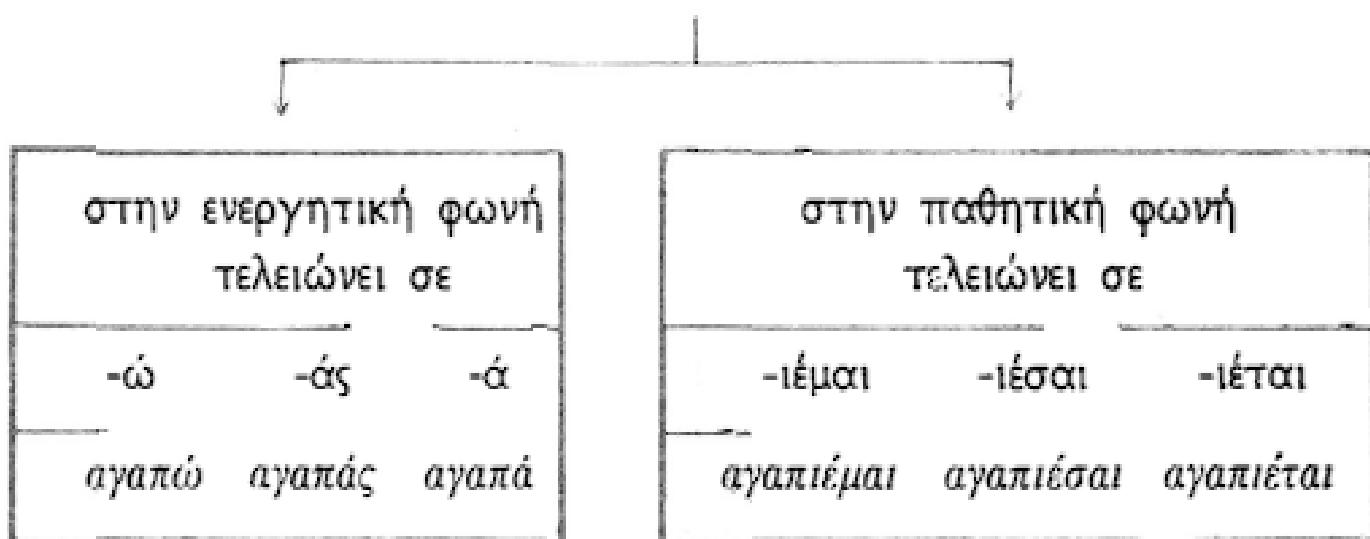
Τα ρήματα της πρώτης συζυγίας στον ενεστώτα

(α)	(β)	(γ)
τελειώνουν σε:	Παραδείγματα	Εξαιρέσεις
↓		
1. -ω	• δένω κ.ά.	
2. -άβω	• ράβω κ.ά.	παύω, αναπαύω
3. -εύω	• λατρεύω κ.ά.	κλέβω, σέβομαι
4. -αίνω	• πηγαίνω κ.ά.	δένω, μένω, πλένω
5. -έρνω	• φέρνω κ.ά.	παίρνω
6. -ιάζω	• αγκαλιάζω κ.ά.	αδειάζω, μοιάζω, μονοιάζω, γοιάζομαι, χρειάζομαι
7. -ίζω	• δροσίζω κ.ά.	πρήζω, αναβλίζω, γογγίζω, δακρύζω, κατακλύζω, κελαρίζω, συγχίζω, σφίζω, δανείζω, αθροίζω
8. -λλω	• αναβάλλω κ.ά.	θέλω, οφείλω
9. -ώνω	• απλόνω κ.ά.	
10. -σσω	• αναπτύσσω κ.ά.	αρέσω
11. -ττω	• εισπράττω κ.ά.	θέτω
12. -ίνω	• δίνω, κλίνω, κρίνω, πίνω	
● -ήνω	• αφήνω, σβήνω, στήνω, ψήνω	
● -είνω	• κλείνω, τείνω	
● -ύνω	• λύνω, ντύνω, οξύνω κ.ά.	

ΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΣΥΖΥΓΙΑΣ

Τα ρήματα της δεύτερης συζυγίας χωρίζονται σε δύο τάξεις. Ο χωρισμός γίνεται από τις καταλήξεις που παίρνουν τα τρία ενικά πρόσωπα της οριστικής του ενεστώτα.

1. Η πρώτη τάξη

2. Η δεύτερη τάξη

